

Bulgarian Saturday school "Zvanche" www.bgschoolzvanche.com zvanche2008@gmail.com

Примерно годишно тематично разпределение на учебното съдържание по литература за 12. Клас

1. Българската литература между двете световни войни

Характеристика на българския модернизъм между войните – неконсолидиран около единен стилистичен канон, но обединен от усъмнеността в разума, в автентичността на действителността и истината като рационални конструкции – защото войната ги опровергава

2. Йордан Йовков – „сам стигащ на себе си човек“ (К. Константинов)

Жизнен път на писателя (участието на Йовков във войните)

Йорковата проза като представителна за българския модернизъм между двете световни войни

Творчески път: Йовков „прописва“ като поет – „следите“ от ранните му поетически пристрастия в поетиката на разказите му, жанровата проблематичност на разказите и на книгите му; „неуспехите“ му не само в поезията, но и в жанра на романа – „най-литературният“ жанр

Й. Йовков за своето литературно писане (Сп. Казанджиев, „Среци и разговори с Йордан Йовков“)

3. Проблематичната положеност на човека в света в Йовковия сборник разкази „Песента на колелетата“

Съкровено, същностното у човека – извън „профанното“ време, отвъд битовоситуативното и исторически определеното: Сали Яшар и неговата потребност от дело, което „да надживее много поколения“; Люцкан и неговата отдаденост на Красотата/Въображението, която го охранява в суровия делник на войната... – човекът може да постигне целостта си само чрез приобщаване към същностното

Познанието на същностното не е от рационален порядък, то е мъдрост, постижима в прозрението, в „умното виждане“: „спомнянията“ и „като насън видяното“ (символистичния сюжет!) на Сали Яшар му разкриват истината за неговия „себап“; в образа на Боянов („Мечтател“) „вторият (идеалистичният) план“ (Ив. Мешков) е преобърнат, превърнат в поетически шаблон

„Другаишното“ мотивира постъпките на героите: „Съд“ – проблематизация на рационални ценности като истина и справедливост от мистичната красота; Цветана

(„Последна радост“) предизвиква „непонятна скръб по нещо непостижимо и далечно“ в душите на хората; дори опитите „другото“ да бъде унижено, потъпкано („Дядо Давид“) свидетелстват, че то съществува...

4. „Старопланински легенди“ – опит за „възкресяване на миналото“

Йорковите свидетелства за стремежа му със „Старопланински легенди“ „да се върне решително назад“ – към „живата говорна реч“, да се освободи от литературния език,

Bulgarian Saturday school "Zvanche" www.bgschoolzvanche.com zvanche2008@gmail.com

„умъртвяван” от „логиката на разсъдъка”, от „граматичността” – знак за усилието на Йовковата проза изобищо и особено на „легендарния” цикъл да възкреси миналото като език – легендарния език на миналото, за модернистката носталгия към изначалната „предезиковост” (т. е. митическото съвпадение между думите и нещата, между Знака и Смысла...)

Ала онова, за което свидетелстват разказите от цикъла, е несъществуването на нещо такова като „жив” (не-писан) език, без-различен от нещата, че в „Началото” (на езиковоостта изобищо) винаги вече е била Литературата (Знака/Писмото):

- значението на термина легенда – раздвоено между латинския си произход (от *lego* – чета, прочитам: невероятен разказ, разказ за невероятни събития, но и нещо, което е за четене, което трябва да се чете) и употребите си в българското културно пространство (разказ с идеологическа и парадигматична насоченост, времето в който е „Начално” и чийто основен сюжетен механизъм е чудото)
- заратекстовете на отделните разкази – циклоформиращи, но и раздвояващи посланието на цикъла, доколкото пет от тях цитират произведения на устонот народно творчество, а другите пет – „летописи”, „надписи”...)
- „Божура” – връщане към символистичния език (с един от неговите ключови образи – огледалото: при първото си издание разказът се е наричал „В огледалото на водата”!)
- „Юнашки глави” – връщане към (пост)възрожденските дискурси (Ботевите „На прощаване”, „Зададе се облак темен”, „Обесването...”; Вазовото „Под игото”...)
- „Постолови воденици” – връщане към „Изворът на Белоногата” (Женда – преобърнат образ на „клишето-Гергана”)
- „На Игликина поляна”, където според Йовков „умира възкресеното в книгата минало”, а всъщност умира Разказвачът, дръзнал да разкрие, че неизбежно условие на всеки разказ е „четенето като по книга” на „знаците” („хайдушкото писмо”); така „Легендите” умират като невероятни разкази, за да остане „нещо, което за четене, или Литературата)

5. „Вечери в Антимовския хан” – от „тоя” към „другия” свят

Цикълът „Вечери в Антимовския хан” – „най-мъдрата Йовкова книга” (Вл. Василев), може би защото цикълът подлага на изпитание откровението на Йовковата проза – за неизведимостта докрай в език (в разказването, в чистия универсум на логоса) на съкровениите истини за човека и света – чрез мъдруващите, философстващите герои; но онова, до което стига цикълът, е „Шепа пепел”, в която угасват светлините на Антимовския хан (угасва светлината като **метафора** на рационалното познание) **Сборникът** „Вечери в Антимовския хан” продължава с разказа „По жицата”, в който вече грее Божествената светлина (бялата лястовичка – метафора на преобразения Исус и на светлината в очите на Нонка – като **символ** на вярата), и, тръгвайки „все по теля” (по границата между тук и отвъд), завършва с разказите „Друг свят” и „Другоселец” (някой от други селения), проглеждащи за смълчаността на „другия” свят в „модерността”

Bulgarian Saturday school "Zvanche" www.bgschoolzvanche.com zvanche2008@gmail.com

6. Светът и човекът в разказите на Йовков (Подготовка за писане на интерпретативно съчинение)

7. Никола Вапцаров – „огняроинтелигентът“

Трудният житейски и творчески път на поета: свързаността му с комунистическото движение, подривната му дейност, съдът и разстрелът му; отношението на партийната критика към поезията му преди и след 9. IX. 1944 г. – идеологически преекспонираня на литературния му образ

8. Утопия и поезия в поезията на Никола Вапцаров

Идентифицирала драмата на човека в „модерните времена“ като драма на потиснатата/погубената индивидуалност в „кипящата, стоманна епоха“, на „опредметеността“ на унифицирания в смазващия социален механизъм индивид, Вапцаровата поезия пробва да „развецни“ човека чрез „оживяването“ на предметите/машините „Завод“, „Пролет в завода“, „Писмо“, „Романтика“); но в резултат човекът изгубва изкуствения свят от предмети: „разпредметеността“ им (отнемането им от присъщото им непроменно траене във времето) поставя под въпрос и траенето, себезапаването на човека във времето („Отговорът [на въпроса за човешката идентичност във Вапцаровата поезия – бел. наша] е процес“ – Н. Георгиев) Разрешаването на така обновената човешка драма се търси във и чрез конструирането на „утопия в бъдещето“ (комунистическия мит, обявяващ „края на историята“ – изчезването на времето и съответно – на проблема за себезапаването на човека като „същия“ в него); но текстове като „Пролет“ и „Сън“ откриват утопията като „опит в невероятното“ („И дишаш, дишаш толкова свободно! И сам не вярваш, че това си ти.“ – „Сън“); а със своята аполитичност („премахване на класите“ и учредяване на едно ново, но религиозно по същността си „братство“ на обобщественото трудово човечество) утопията премахва публичното, или политическото пространство – единствена възможност за индивидуалната изява на човека и за сътворяване на памет, т. е. на история (вж. Х. Арент, „Човешката ситуация“); така „простата човешка драма“ се оказва не разрешена, а преформатирана като екзистенциалната драма на „невидимия“, неизтълкувания в езика човек

На човешката драма в този ѝ вариант Вапцаровата поезия търси решение в изкуството на разказа, в поетическото изкуство, в киноизкуството и в изобразителното изкуство („История“, „Пушкин“, „Горки“, „Ботев“, „Рибарски живот“, „Кино“, „Доклад“, „Не, сега не е за поезия...“), което трябва да постигне невъзможното – да изказва „истината“ за живота и човека (да „записва просто и ясно“ – „Доклад“, „с думи прости“ – „История“, без „измама“ – „Кино“), т. е. да е без разлика с „Живота“ (затова и „стиховете, дето пишем“ трябва да са „живи“ – „да дишат“, както си пожелава лирическият аз – Поетът – в „Романтика“, и така фиксира най-съкровенията утопия на Вапцаровата поезия, която иска да е „песен“)

Bulgarian Saturday school "Zvanche" www.bgschoolzvanche.com zvanche2008@gmail.com

9. „Простата човешка драма” според поезията на Н. Вапцаров (Подготовка за писане на интерпретативно съчинение)

10. Българската литература през втората половина на 40-те и през 50-те години на ХХ век (Утопия, идеология, литература)

Политикоисторически събития, обусловили спецификата на българската литература след 9. IX. 1944 г. до средата на миналия век (узаконеното срастване на Комунистическата партия с държавата)

Повсеместна идеологизация на културния живот: партийно администриране на литературата и натоварването ѝ с функциите на „говорителка” на господстващата идеология

„Класовост” и „партийност” в изкуството; налагане на „метода на социалистическия реализъм” като единствения „правилен” и „най-висш” метод

Литературната критика като партийна цензура: „случаят „Тютюн”

Смяна на методите на партийно ръководене на изкуството след април 1956 г.

11. Димитър Димов – „професорът романист, ученият анатом...” (Б. Ничев)

Културната и научната ерудиция на Д. Димов и енциклопедичният характер на неговите любопитства и интереси

Изкушеността на писателя от философията (особено от теорията за отражението) и от сферата на несъзнаваното в човешката психика (почитател на Ницше, Бергсон, Фройд...)

„Случаят „Тютюн””: романът на Д. Димов – между догматичните предписания и „поправящото” писане

12. „Тютюн” (1951, 1954) – „най-направеният български роман” (Н. Георгиев)

Усилията на „Тютюн” „да обясни човека” (Б. Ничев), както и да представи света на „Никотиана” и света на партията „идеално” различни, „катастрофират” в прекомерността на структурните съответствия, в необяснимите противоречия (Борис е „тласнат” към златния мираж на тютюна от „естествената жлъч, натрупана от бедността” в дома на баща си – Павел някак убягва на „естеството”; Лиля е необразована, защото е отдала живота си на работниците – Павел също е отдал живота си на партията, но е успял „по някакъв начин”, пояснява в скоби романовият дискурс, да получи образование...) и в издайническите подобия между героите от двата (уж) противоположни свята (вж. Мария и Лиля, нервите на Ирина и нервите на Варвара...), които в съучастие погубват повествователната разбираемост на романа

13. „Тютюн” – образцов епически роман

Голямата романоепична вълна от 50-те години на ХХ в. в българската литература и „Тютюн” като част от нея и европейски влияния – модели в Д.-Димовото произведение

Популярността на идеята за човека като „винтче и бурмичка” от голямата машина на Историята (детерминистична концепция за човека) и съпротивите на психическите/несъзнаваните, неконтролираните от човешката воля и разум преживявания, желания, страсти на героите

Героите – „мономани” (Борис, фон Гайер...); Борис – „катастрофичният характер”, и

Bulgarian Saturday school "Zvanche" www.bgschoolzvanche.com zvanche2008@gmail.com

Хегеловата концепция за историчния човек и за „хитростта“ на абсолютния разум, оставящ страстите да действат за него, „а това, което се осъществява посредством тях, се изгубва и търпи поражение“ (фиаското на жизнените проекти на героите – на _____ идеологическите комплекси, функциониращи като заместители на живота им)

Напрежението между романовото и епичното начало в романа: ако за разлика от романа епосът „не знае“ разликата между случайното и необходимото, Д.-Димовият роман заявява (на последната си страница): „Всичко, което ставаше, не можеше да бъде друго...“

Снемането на опозицията свое-чуждо в романа

„Положителните“ герои – логични, но не и психологически убедителни и пълноценни, защото въплъщават утопично чистия комунистически идеал в неговата абстрактност (романовият сюжет „благоразумно“ приключва точно с края на войната)

б

Учебни програми по литература... Приложение – XII клас

„Тютюн“ и началото на интелектуализацията на българската проза (драмата на самосъзнаването в романа, констатираща евакуацията на смисъла от човекия живот)

14. История и избор в романа „Тютюн“ (Подготовка за писане на интерпретативно съчинение)

15. Димитър Талев и неговата тетралогия „Железният светилник“ (1952), „Преспанските камбани“ (1954), „Илинден“ (1953), „Гласовете ви чувам“ (1966)

Писателят Д. Талев и неговото преследване от комунистическата власт заради „великобългарския му шовинизъм“

Писана във време, когато официалната българска политика се стреми да наложи небългарско самосъзнание на живеещите в Пиринска Македония българи, тетралогията се стреми да обоснове художествено националната идентичност като следствие от осмислянето на събития, основополагащи общността във времето

Схващанията на Д. Талев за романа, изразени в „Бележки върху историческия роман“

16. Мит и история в романа „Железният светилник“

Талевият роман превръща историческия материал (разказа на историята) в Роман (в съвременен мит) с посредничеството на библейската символика – източник на основни за романовия дискурс метафори, чрез които местата/сферите и смислите на българското живеене са съотнесени към Библията и така им е придаден висок Смисъл, порядък и ясна опозитивност спрямо „чуждото“: българското получава повече имена и образи, разраства се пространствено/телесно и езиково/символно

- от рода и битовата конкретност на неговото живеене – към (отвъдността на символно-метафоричното) „народно тяло“ (изпитанията на рода прерастват в изпитания на вярата на народа)

- от цикличното време на рода (в края на романа Ния напомня Султана от началото на повествованието) – към линейно-необратимото „историческо“ време (ако началото на романа е времево маркирано от „голямата чума“ – болестта, „природата“, края му е маркиран от вписаността на годината в иконостаса на черквата, в артефакта)

- от (тъмнината на) безименността/безсловесността – към (светлината на) себепознанието в езика: двойката Стоян – Лазар („безименния“/„безсловесния“ –

Bulgarian Saturday school "Zvanche" www.bgschoolzvanche.com zvanche2008@gmail.com

просвещаващия народа, говорейки, подобно на Исус, с притчи...); словото на рилския монах, прението на Лазар с наместника – цитиращи емблематични фрагменти от старата и новата българска литература

• новата черква („нашият общ, народен дом“) – от периферията към центъра на града (пространственото разпростиране)

17. Епичният роман „Железният светилник“: епос, инсцениран като роман

„...Талев „разполага“ с доста „твърда“ концепция за особеностите на своя обект. Това означава, че според писателя реалността е познаваема и ясна, че се знаят причините за нещата, тяхната насоченост, кое е важно и кое не е – с една дума, че динамичният обект на описанието притежава висока степен на „четивност“.“ (В. Стефанов, „Между Сицилия и Харибда. Участта на концепцията за историята в тетралогията на Димитър Талев“)

Напреженията в романа между „твърдата“ концепция на автора за историята (съответстваща на „обективността“ в епоса) и романовият жанр, предполагащ „ставането“ на смисловия и ценностния свят на човека – отложени в конфликта между романовия сюжет (сюжетните перипетии, промените) и повествователния глас, който от началото до края на творбата не престава да описва фикционалния романов свят като непроменлив във времето. Така се предотвратява важният за Възраждането разрыв между рода и народа (между фолклорно/регионално и национално самосъзнание: вж. Вазовата „Една българка“, Ботевият „Странник“ и др.): романопродуктивният конфликт между Султана (крепителката на рода...) и Лазар („страдащия за народ и вера“) получава мнимо (осигурено от „случайната“ смърт на Божана) разрешение – също както българите в света на творбата плавно, без ексцеси и вътрешни конфликти преминават от фолклорната традиция в Историята

18. Човекът и историята в романа „Железният светилник“ (Подготовка за писане на интерпретативно съчинение)

19. Емилиан Станев: „Истина ли?! Ами запазете я за себе си, щом я знаете, – на мен оставете илюзията.“

Образът на писателя – интелектуалната драма на мислителя и ценителя на „морално-естетическата съпротива“, изграден в неговия „Дневник“ и в „Дневник с продължение“ (Н. Станева)

Отношенията на Е. Станев с официалните и неофициалните институции на комунистическия режим и романите му, дръзващи да оказват „морално-естетическа съпротива“, размишлявайки за обвързаността между знанието и властта

20. Философско-историческият роман „Антихрист“ на Емилиан Станев – история на трагичната участ на познаващия човек

Романът на Е. Станев – „компендиум“ на философско-интелектуалните изкушения на българската литература и култура

Трагичната в своята човешка непомерност фигура на Еньо-Теофил, събираща живеенето и разказването, Твореца/Автора и Херменевта на жизнената история на героя

Модернофилософската проблематика в романа – за предела на човешкото познание, за

Bulgarian Saturday school "Zvanche" www.bgschoolzvanche.com zvanche2008@gmail.com

отношенията между морала и изкуството, познанието и вярата, знанието/истината и властта, за смисъла на човешкото съществуване и разгатването на „тайната на тайните“, за жизнения безпорядък и потребността от Ред (който обаче дисциплинира-и-убива в едно и също движение)..., и нейните проекции на равнищата на структурата, композицията и персонажната система в текста

- акро-житието на героя (буквите, означаващи частите на романа) – иронично препрочитане на средновековното схващане за азбуката като възплътен божествен разум
- промяната на пространствените координати – знак за прехода от един познавателен етап в друг
- събитието на Таворската светлина, която прави видима двойствеността на човешкото същество, за раздвоеността на погледа му – и „заключената истина“ за Исус като нейна негативна проекция (памет за богомилството, но и за „душата на ангел и демон“, за „разнолика, нестройна душа“...)
- конфликтът между Сина (поета) и Бащата (художника) – проекция на отношенията между Бог Отец и Неговия Син, но и на конфликта „Млади – Стари“
- конфликтът между Теофил и духовния Баща – проекция на Върховната (божествена, държавна...) институция, която упражнява знанието (на идеологически „чистата“, непротиворечива истина, която е свършено празна от смисъл) като власт чрез „тайната“ (за липсата)
- познавателният път на Еньо след видението на Таворската светлина – проекция на пътя на Исус до Възкресението през ада и смъртта
- съдът над Еньо – „дяволска комедия“, пародия на съда над Исус, но и на Страшния съд...

21. „А ти, окаяни, като знаеш, че всяко човешко слово е безсилно, защо пак се хващаш в перото?“ (Подготовка за писане на есе)

22. Съвременна българска проза – обзор

Литературна реабилитация на личността след април 1956 г. – преодоляване на епичността в белетристиката, психологическо уплътняване и усложняване на образите; утвърждаване на фигурата на „подвижния“ човек, на „правдотърсача“ (романите на Е. Станев, В. Мутафчиева, А. Дончев, Г. Стоев...): вече е важен не човекът в света, а световите в човека

Смяна на обемните романо-епични платна от камерно-психологически повествователни форми като разказа, повестта, новелата (Радичковите сборници с разкази, „Корените“ на В. Попов, „Диви разкази“ на Н. Хайтов...)

Строгата наративна каузалност (извлечена от абстрактната логика) постепенно отстъпва пред неочакваното, игрите на случая, „недостовърното“: образът на битието става „отворен“, незавършен, открит за нови и различни тълкувания

23. Й. Радичков, „Барутен буквар“

„Аз например сложих заглавието „Барутен буквар“ на един от сборниците си, защото историите в него са от времето на букварите, на едва ограмотените хора. Това са герои, така да се каже, от първата скамейка – те още сричат буквара или първата читанка.“ (Й. Радичков)

Структура и композиция на сборника – разкриване

Bulgarian Saturday school "Zvanche" www.bgschoolzvanche.com zvanche2008@gmail.com

„изкуствеността“/артефактичността на литературата:

- част от разказите – обвързани с махар и хлабави сюжетно-фабулни връзки, други – събиращи се цялото на книгата само чрез отнесеността си към „барутното време“, трети – изпадащи и от едната, и от другата група
- „Ямурлук“, „Каруцата“, „Две шръклетя“, „Момчето“ – разкази върху една и съща фабула от различни повествователни/гледни точки
- смяна на повествователната позиция в рамките на един и същи разказ и самоиронични „оголвания на похвата“ (на фигурата на „автора“) – „Бойци“, „Руска станица“, „Войничето“
- сказът и повествователните му „изпитания“ в Радичковия сборник
- литературните цитирания в „Барутен буквар“

Ефекти от „разрушаването на илюзията“:

- провокация към героикопатетичните, епични сюжетираня на „съпротивата“, самоутвърждаващи се като „истинни“
- подриване на властта на идеологически клишета – високопарни думи и изрази, които „Букварът“ въвежда в неочаквани контексти, разкриващи кухотата и изкуствеността им (срв. „епичен“, „победата“, „жертвата“, „вечни времена“): „Патосът е израз на лекомислие“, а „езикът е мисъл“ (Й. Радичков)
- постигане на адекватен образ на живота, който Радичков определя като „неправдоподобен“

24. В. Мутафчиева, „Случаят Джем“

Романът „Случаят Джем“ – поредният опит в българската литература (след „Под игото“, „История“ на Вапцаров и др.) да оспори Историята, незачитаща малките, частните „истории“, както и претенциите на епическото разказване за „истинност“

Сюжетно-композиционното решение на романа да представи различните разкази като „свидетелски позиции“ пред съда на Историята позволява преосмисляне и на „векторната“ концепция за линейното историческо време, и за отношенията между поколенията, които, също както в Славейковото „Баща ми в мен“ (и изобщо в „На Острова на блаженните“) могат да се окажат не в предмодерния стереотип „Учител – Ученик“, а в равностоен диалог

„Случаят Джем“ като поредна инсценировка на завещания от Аристотеловата „Поетика“ спор между (силата на) Историята и (уязвимостта на) Поезията на свой ред проглежда за Поета като „чужденец“ в света...

25. Съвременна българска поезия – обзор

„Разкрепостяването с мярка“ след април 1956 г.: на такива доскоро „упадъчни“ преживявания и настроения като любовта, тъгата, интимната изповед е разрешено да се явят в поезията (А. Вутимски, Ал. Геров, Д. Габе, Е. Багряна)

Съдбата на поета К. Павлов (осъден на мълчание/непубликуване заради „скандалните“ си „Стихотворения“ - 1965) и на една книга („Люти чушки“ – 1968, на Р. Ралин и Б. Димовски, иззета и изгорена) – знак за симулативния характер на „разкрепостяването“

„Тихата поезия“, поезията на „тихата съпротива“ от 60-те, 70-те, 80-те години на ХХ в. (Бл. Димитрова, Б. Иванов, Е. Йосифова, Б. Христов, Г. Рупчев, А. Илков, Зл. Златанов...): неангажираност със социална проблематика, експериментирание с езика Бохема (Хр. Фотев), трибуна (Л. Левчев, Ст. Цанев), естрадника (Н. Йорданов) – компромисни, приемливи за господстващата идеология поетически фигури

**30 Saddleback Rd
Camberley, Surrey, GU15 4BT**

**mob: 07477 262 686
tell: 01276 932 377**

WWW.BGSCHOOLZVANCHE.COM

Bulgarian Saturday school "Zvanche" www.bgschoolzvanche.com zvanche2008@gmail.com

26. Б. Христов, „Стената”

Метафоричен потенциал на заглавието – ключова дума в текста: граница, непристъпна преграда, укриваща пространство на „тайна”

Асоциативен потенциал: дом, защитено пространство – „Езикът е Домът на битието” (М. Хайдегер)

„Стената” като подемане на тревожния скепсис на Яворовите „Ледена стена” и „Една дума”: „стената” в едноименната творба – отделяща колкото Живота от Езика, толкова и езика от осезаемия, но неизречим Смисъл...

27. Г. Рупчев, „Смъртта на Тибалт”

Поемата – реплика към обсебеността на модерното съзнание от идеята за човешкото битие като „битие-към-смърт” (и така – и към Далчевата поезия)

Протест срещу спекулациите на съвременното общество със спонтанната привързаност към истината и готовността да се отстоява тя срещу „поредната лъжа”:

- *автентичното живеене, животът с неговата суровост и противоречивост – подменени от „влакчето на ужасите” – от панаира, карнавала, „маскарада”*
- *отказът от идеологически „полезният” симулакрум на света води до „гарата на ужаса”*

• *под условието на загубата на увереността в реалността („Блудкавата вяра, че живеем”) смисълът на всяка история – от Омировата „Илиада” до сексуалната революция – се разчита иронично, като „игри на революции”*

• *манипулативния, съблазняващ език – модус на размиването на разликите между ценностите и ограждащата ги пустота, на оглаждането на фундаментални противоречия като това между живота и смъртта, на истинската „смърт на Тибалт” – „изкупителната жертва на фантазията”, случена в „шушуканията” и „подмятанията”: градът сам изковава възбуждащо страшни сюжети, за да прикрие същинската си боязън – „Не се боим от смърт, / боим се от живота.”*

Отказът на лирически аз да се подчини на властта на „страха – свещеноедействие” – единствената институция, останала след „смъртта на Бог”, след усъмняването и в Сатаната, – го обрича на абсолютна самота

Единствено любовта е „синкоп” в анемичния ритъм на времето, в „гърчовеите на смъртта”...

28. Българската литература: гласове и отгласявания („Обичам” на Ст.

Вълдобрев; „Да се завърнеш в бащината къща” на Д. Дебелянов и „Бащината къща” на Г. Господинов)

Изработено на принципа на колажа, сбиращо, пренаписвайки ги “неприлежно”, с “грешки”, “парчета” от христоматийни родолюбиви “песни и стихотворения”, изтриващо границите между “високото” (националния химн) и “ниското” (фолклорната идилия: “Когато бях овчарче...”) и сблъсквайки всичко това с една повече от очевидно декларативна “обич”, “Обичам” открива излинялостта, овехтялостта на стереотипите, в които (част от) българите мислят (все още) себе си, националната си идентичност, и дава израз на натрупана отврата от идеологическите (зло)употреби на прекомерно много и прекомерно гръмка заявяващи патриотичното си чувство текстове. Стихотворението на Г. Господинов открито заявява – чрез наслова си – своята обърнатост и към “Да се завърнеш в бащината къща”, и към всички други “бащини

Bulgarian Saturday school "Zvanche" www.bgschoolzvanche.com zvanche2008@gmail.com

къщи" в литературата ни. За разлика от Ст.-Вълдобрево, то не пародира националноидентификационни стереотипи, а по-скоро ги подкопава, отстоявайки правото на личността да конструира, да въобразява и да преживява своя "бащина къща" – камерна, в някакъв смисъл "идиосинкратична", "детска", определено невъзвишена, но затова пък – интимна, увличаща тъкмо с неподправеността и страненето си от всяко патриотическо клише, в т. ч. и метонимичното, което провокативно ползва като свой наслов. "Бащината къща" отиграва литературната и културната памет не като бreme, а като модус на оразличаване и намиране на "себе си".